Γκεόργκ Μπύχνερ, *Ο θάνατος του Δαντόν*, Θέατρο Αμόρε, χειμώνας 2003-'04

Υπάρχουν φορές που η γραφή δε μπορεί ν' αποτυπώσει ούτε καν να σκιαγραφήσει αυτό που είδαν τα μάτια και άκουσαν τ' αυτιά να διαδραματίζεται επί σκηνής. Επιστρατεύεται τότε όλη η δεξιοτεχνία και η γλωσσοπλαστική ικανότητα του γράφοντος, επί ματαίω. Μία λέξη ταιριάζει απόλυτα σε παρόμοιες περιπτώσεις: απερίγραπτο. Και σχεδόν πάντα αναφέρεται στη σκηνοθεσία. Στην απαραίτητη αυτή θεατρική λειτουργία με τις ενίοτε καταστροφικές έως ισοπεδωτικές της επεμβάσεις. Μια τέτοια περίπτωση θ' αντιμετωπίσουν όσοι συνευρεθούν φέτος με τον Μπύχνερ, την ιστορία, το Δαντόν και τις συνέπειες της Γαλλικής Επανάστασης.

Ο όρος θεατρική παράσταση μόνο κατ' ευφημισμό μπορεί, εν προκειμένω, να χρησιμοποιηθεί. Πρόκειται για παραλήρημα πάσχουσας ψυχής, ανθρώπου που όχι μόνο δεν έχει ίχνος θεατρικής παιδείας, αλλά χρήζει και ψυχοθεραπευτικής αγωγής. Η συγκεκριμένη σκηνοθεσία δικαιολογείται μόνο ως ανάγκη δημοσιοποίησης του διαταραγμένου υποσυνείδητου του σκηνοθέτη-διασκευαστή (Albrecht Hirche), είτε ως έκφραση του συγκεχυμένου νοητικού του κόσμου. Η ίδια σύγχυση διακατέχει και τα κοστούμια (Ιωάννα Τσάμη) και το σκηνικό (Katherin Krumbein - Albrecht Hirche). Ο λόγος καταποντίστηκε μέσα σ' αυτό το ομιχλώδες και ερεβώδες τοπίο των κραυγών και της ψυχεδέλειας, ώστε οποιοδήποτε σχόλιο για τη μετάφραση (Γιώργος Δεπάστας) είναι αδύνατο. Μέσα στο συνονθύλευμα των παραληρηματικών σκηνών ξεχώρισε η πάντοτε καλή μουσική παρουσία του Blaine Reininger, ανένταχτη, αλλά απολαυστική.

Οι πολύ καλοί ηθοποιοί της παράστασης μόνο τον οίκτο μπόρεσαν να προκαλέσουν, ελλείψει ερμηνευτικής γραμμής και καθοδήγησης. Ο σκηνοθέτης κατόρθωσε να υποτάξει στην παραφροσύνη του το σύνολο των ηθοποιών. Φυσικά, ο επαγγελματισμός του ηθοποιού δύσκολα του επιτρέπει να εναντιωθεί και να αρνηθεί ένα ρόλο, λόγω διαφωνίας με τη σκηνοθετική αντίληψη, διότι η ανεργία καραδοκεί. Πρέπει όμως ο καλλιτέχνης να διαθέτει βούληση και εκπεφρασμένη αισθητική άποψη, διαφορετικά μεταμορφώνεται σε μαριονέτα, καθώς εκτίθεται επί 2.30 ώρες, στη σκηνή. Θέλω να πιστεύω ότι οι συγκεκριμένοι ηθοποιοί υπηρέτησαν από επαγγελματική ευσυνειδησία τη σκηνοθεσία κι ότι δεν ταυτίζονται με το όλο εγχείρημα.

Ασυνάρτητα επεισόδια, δήθεν μοντερνισμοί παρωχημένης αισθητικής, άσκοπα και άστοχα δρώμενα, εν ολίγοις, ένα αλαλούμ, που μόνο το μηχανικό γέλιο προκαλούν, αλλά και τη συνειδητή αποχώρηση πολλών από τους θεατές στο διάλειμμα! Καλές είναι οι μετακλήσεις καλλιτεχνών από το εξωτερικό. Όταν όμως το προϊόν που πουλάνε είναι μπαγιάτικο, καλύτερο θα ήταν να έχουμε το θάρρος να το απορρίψουμε. Διότι η Ελλάδα δεν είναι χώρα τριτοκοσμική. Γνωρίζει παλαιόθεν από θέατρο!

Αθήνα

Εύη Προύσαλη
Θεατρολόγος